

SOUHRNNÁ INFORMACE O ZHODNOCENÍ ZMĚN VE SLUŽBĚ NA ZÁKLADĚ REALIZACE PROJEKTU „JSME TU S VÁMI“

Zpracovatel:

Bc. Marta Valová
konzultant projektu

Obsah

OBSAH	2
1. SHRnutí PROJEKTU	3
2. POPIS METODOLOGIE	5
KVANTITATIVNÍ A POPISNÉ METODY	5
KVALITATIVNÍ METODY	5
2.1 SEZNAM EVALUAČNÍCH OTÁZEK	5
3. HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ A ODPOVĚDI NA EVALUAČNÍ OTÁZKY	6
EO 1) DOŠLO K NAPLNĚNÍ AKTIVIT PROJEKTU?	6
EO 2) K JAKÉ ZMĚNĚ DOŠLO V ŽIVOTĚ UŽIVATELŮ SLUŽBY?.....	7
K JAKÉ ZMĚNĚ DOŠLO V ŽIVOTĚ UŽIVATELŮ SLUŽBY POSKYTNUTÍM TERAPIÍ?	7
Canisterapie.....	7
Muzikoterapie	7
K JAKÉ ZMĚNĚ DOŠLO V ŽIVOTĚ UŽIVATELŮ SLUŽBY DLE INDIVIDUÁLNÍCH PLÁNŮ?.....	8
EO 3) K JAKÉ ZMĚNĚ DOŠLO V NASTAVENÍ PROCESŮ VE SLUŽBĚ SMĚREM K VĚTŠÍMU ZAČLEŇOVÁNÍ UŽIVATELŮ DO SPOLEČNOSTI A JEJICH VĚTŠÍ ZAPOJOVÁNÍ DO ROZHODOVÁNÍ O SOBĚ A O PRŮBĚHU SLUŽBY?	10
K JAKÉ ZMĚNĚ DOŠLO V NASTAVENÍ PROCESŮ VE SLUŽBĚ DLE EVALUAČNÍCH DOTAZNÍKŮ „ZÁZNAM O ZMĚNÁCH V ŽIVOTĚ UŽIVATELŮ SLUŽBY“?	10
Výstupy prvního sběru proběhlého 7-9/2018.....	11
Výstupy druhého sběru proběhlého 4-6/2019.....	12
Výstupy třetího sběru proběhlého 6-7/2020	12
K JAKÉ ZMĚNĚ DOŠLO V POSKYTOVÁNÍ SLUŽBY PO ABSOLVOVÁNÍ KURZŮ PRACOVNÍKY SLUŽBY?	14
K JAKÉ ZMĚNĚ DOŠLO V NASTAVENÍ PROCESŮ VE SLUŽBĚ VYUŽITÍM DALŠÍCH AKTIVIT PROJEKTU - SUPERVIZÍ, KONZULTACÍ A NÁKUPU VYBAVENÍ?	15
4. POPIS NASTAVENÍ PROCESŮ VE SLUŽBĚ SMĚREM K VĚTŠÍMU ZAČLEŇOVÁNÍ UŽIVATELŮ DO SPOLEČNOSTI A POPIS PROCESŮ PRO VĚTŠÍ ZAPOJOVÁNÍ UŽIVATELŮ SLUŽBY DO ROZHODOVÁNÍ O SOBĚ A O PRŮBĚHU SLUŽBY	17
5. ZHODNOCENÍ ODSTRAŇOVÁNÍ ÚSTAVNÍHO CHARAKTERU SLUŽBY	19
6. ZÁVĚR	20
7. PŘÍLOHY.....	21
8. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	22
9. SEZNAM POUŽITÝCH TABULEK	23

1. SHRnutí PROJEKTU

Předmětem zhodnocení je projekt „Jsme tu s vámi“ podpora služby komunitního typu (reg. č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/16_066/0007285), který je realizován v rámci OP Zaměstnanost, prioritní osy 03.2 Sociální začleňování a boj s chudobou, v rámci výzvy č. 66 „Podpora procesu transformace pobytových služeb a podpora služeb komunitního typu vzniklých po transformaci“ (výzva 03_16_066).

Tabulka č. 1: Popis zhodnoceného procesu

Projekt	Název: Jsme tu s vámi – podpora služby komunitního typu Číslo projektu: CZ.03.2.63/0.0/0.0/16_066/0007285 Investiční prioritá: 3.2.63 Zlepšování přístupu k dostupným, udržitelným a vysoce kvalitním službám, včetně zdravotnictví a sociálních služeb obecného zájmu. Zaměření projektu: Zaměření projektu je podpora nového komunitního bydlení služby Domov pro osoby se zdravotním postižením (DOZP) ve Světlé nad Sázavou pro lidi s mentálním postižením, která vzniklo v rámci celkové transformace Domova Háj, p.o. Služba DOZP je poskytována v rekonstruovaném rodinném domě pro 6 osob v lokalitě Světlá nad Sázavou.
Cíl projektu	Cílem projektu je podpora nové služby komunitního typu Domova pro osoby se zdravotním postižením ve Světlé nad Sázavou, jehož vznik je součástí procesu transformace Domova Háj. Podpořeny budou činnosti cílené na zabezpečení dostatečného počtu odborného personálu, odborné vzdělávání zaměstnanců žadatele, podporu zaměstnanců zapojených do procesu transformace, zvyšování kompetencí uživatelů služby, koordinace procesů souvisejících s potransformační fází.
Příjemce	Název: Domov Háj, příspěvková organizace Adresa: Háj 1253, 584 01Ledeč nad Sázavou Projektový manažer: Projektová kancelář Kraje Vysočina, p. o. Kontaktní osoba v organizaci: Mgr. František Čapek
Rozpočet	Celkové způsobilé výdaje: 4 903 510,-Kč Výše dotace z ESF: 95%
Termín realizace	1. 4. 2018 až 31. 3. 2021
Lokalizace projektu	Světlá nad Sázavou, Pplk. Hradeckého 1067
Webová adresa	https://www.domovhaj.cz
Cílová skupina	• Poskytovatelé sociálních služeb • Pracovníci v sociálních službách • Sociální pracovníci • Sekundární cílová skupina – uživatelé sociálních služeb
Realizace projektu	Klíčové aktivity: • Zabezpečení dostatečného počtu odborných pracovníků • Odborné vzdělávání zaměstnanců žadatele

	• Podpora zaměstnanců zapojených do procesu transformace • Zvyšování kompetencí uživatelů • Koordinace procesů souvisejících s potransformační fází				
Projektový tým	• Projektový manažer, kontaktní osoba v organizaci • 2 aktivizační pracovníci v přímé péči • Sociální pracovník				
Hlavní monitorovací indikátory	Kód indikátoru	Název indikátoru	Výchozí hodnota	Cílová hodnota	Datum cílové hodnoty
	60000	Celkový počet účastníků	0,000	4,000	31. 3. 2021
	67001	Kapacita podpořených služeb	0,000	6,000	31. 3. 2021
	80500	Počet napsaných a zveřejněných analytických a strategických dokumentů (včetně evaluačních)	0,000	1,000	31. 3. 2021

2. POPIS METODOLOGIE

Cílem hodnotící zprávy je zhodnocení změn, ke kterým v průběhu projektu v komunitním bydlení došlo. Použitá metodologie evaluace vychází z mixu kvalitativních a kvantitativních metod tak, aby bylo monitorováno splnění aktivit projektu, změny v kvalitě života uživatelů komunitního bydlení a posuny ve fungování služby s důrazem na minimalizaci ústavních prvků.

Kvantitativní a popisné metody

Při zhodnocení naplnění aktivit služby byla využita dokumentace projektu dostupná v ISKP, v rámci této části byl rovněž proveden desk research a analyzována dostupná dokumentace a individuální plány klientů.

Kvalitativní metody

Pro zhodnocení změn ve službě v životě uživatelů a způsobu poskytování služby díky projektu byly dále využity:

- záznamy o změnách v životě uživatelů služby vyplněné s uživateli na počátku a dvakrát v průběhu projektu,
- zhodnocení přínosu vzdělávacích aktivit zaměstnanci služby,
- zprávy ze supervizí
- přínos muzikoterapie z hlediska terapeuta

2.1 Seznam evaluačních otázek

Evaluační otázky tvoří základní rámec hodnocení projektu a vychází ze stanovených cílů projektu.

- 1) Došlo k naplnění aktivit projektu?
- 2) K jaké změně došlo v životě uživatelů služby?
- 3) K jaké změně došlo v nastavení procesů ve službě směrem k většímu začleňování do společnosti a jejich většímu zapojování do rozhodování o sobě a průběhu služby?

3. HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ A ODPOVĚDI NA EVALUAČNÍ OTÁZKY

V této části hodnotící zprávy jsou uvedena zjištění postupně dle jednotlivých evaluačních otázek.

EO 1) Došlo k naplnění aktivit projektu?

Realizace projektu byla zahájena 1. 4. 2018. K zabezpečení 2 aktivizačních pracovníků v přímé péči a sociálního pracovníka jako koordinátora procesů v potransformační fázi došlo hned v prvních měsících realizace projektu. Na DPP byla zajištěna canisterapie, muzikoterapie a individuální kurz zaměřený na zvládnutí IT bezpečné komunikace při zohlednění schopností klientů. Dále byla zahájena týmová supervize.

Zaměstnanci služby také postupně prošli vzděláváním, které bylo zaměřeno primárně na podporu zvyšování kompetencí uživatelů služby, rozvoj jejich samostatnosti, schopností, nácvik nových dovedností a zároveň k rozšíření stávajících znalostí zaměstnanců služby.

Jednalo se o kurzy:

- 1) **Plánování zaměřené na člověka** od vzdělávací společnosti Quip v rozsahu 24 hodin.
- 2) **Plánování zaměřené na člověka – přístup k riziku** od vzdělávací společnosti Quip v rozsahu 8 hodin.
- 3) **Jak ustát manipulativní jednání** od vzdělávací společnosti Quip v rozsahu 8 hodin.
- 4) **Právní odpovědnost při poskytování sociálních služeb – kdo bude mít potíže?** od vzdělávací společnosti TUDY TAM v rozsahu 16 hodin – pro polovinu zaměstnanců. *Práva, povinnosti a odpovědnost* pro druhou polovinu zaměstnanců v rozsahu 8 hodin.
- 5) **Práce s motivací klienta a hranice služby** od vzdělávací společnosti TUDY TAM v rozsahu 8 hodin.
- 6) **Zvyšování psychické odolnosti pracovníků v sociálních službách** od vzdělávací společnosti Diakonická akademie v rozsahu 8 hodin.
- 7) **Respektující přístup k sexualitě lidí s mentálním postižením** od vzdělávací společnosti Quip v rozsahu 8 hodin.
- 8) **Využití tance při aktivizaci uživatelů** od vzdělávací společnosti Seduca v rozsahu 8 hodin.
- 9) **Jak pomáhat a nevyhořet** od vzdělávací společnosti Adpontes v rozsahu 8 hodin.
- 10) **Rozvoj týmové spolupráce** od vzdělávací společnosti Diakonická akademie v rozsahu 8 hodin.

Specialisté canisterapeut a muzikoterapeut zahájili svoji činnost zaměřenou na aktivizaci klientů ihned v prvním monitorovacím období projektu. V průběhu projektu však došlo ke karanténním opatřením v souvislosti s COVID-19, které měly dopad jak na počet setkání terapeutů s klienty, tak na časové posuny některých termínů vzdělávání a ovlivnili také plnění

individuálních plánů uživatelů v možnostech využívání všech běžně dostupných služeb nebo v získání zaměstnání.

Další významnou změnou v projektu byl nezáměr ze strany zaměstnanců o realizaci videotréninku interakcí (dále jen VTI) v praxi. Po úvodním školení VTI pro všechny určené zaměstnance byla tato technika v praxi realizovaná pouze u jednoho z nich. Finance určené na VTI byly přesunuty na nákup vybavení pro sociální rehabilitaci.

EO 2) K jaké změně došlo v životě uživatelů služby?

K jaké změně došlo v životě uživatelů služby poskytnutím terapií?

Canisterapie

Canisterapie probíhala od počátku projektu, v intervalu 1x měsíčně (do karanténních opatření). Zájem o canisterapii měli všichni klienti. Do jednotlivých aktivit zařazených do programu se aktivně a s nadšením všichni zapojovali.

Terapie přispívala k rozvoji hrubé a jemné motoriky, komunikace, zklidnění a zvýšení soustředěnosti v blízkosti další bytosti, posílení sociálních vazeb.

Mezi oblíbené části programu patřilo polohování se psem nebo vycházka se psem na vodítku. Setkání se konala v komunitním bydlení na terase, při nepříznivém počasí v hobby místnosti a také mimo bydlení.

Muzikoterapie

Muzikoterapie probíhala od počátku projektu, v intervalu 1x měsíčně (do karanténních opatření). Zájem o muzikoterapii mělo všech 6 klientů domácnosti.

Terapie zlepšuje prožívání a uvědomění si sebe sama, chování, myšlení, emocí, možnost prostřednictvím hudby ovlivnit své prožívání i atmosféru v domácnosti.

Pro muzikoterapii byly pořízeny jako vhodné pomůcky kytara, flétny, perkuse, tamburína a ozvučná dřívka. Jde o 6 jednoduchých hudebních nástrojů pro skupinovou muzikoterapii – nácvik komunikace mezi klienty, naslouchání si, respektování se, sžívání se.

Zhodnocení průběhu terapií zajišťovatelem Mgr. Filipem Kačerem, Ora Rangi - Music Therapy: „V rámci muzikoterapie byly použity dvě hlavní terapeutické formy, které označujeme pojmy aktivní a pasivní muzikoterapie. Při práci s klienty mají obě dvě důležité místo a zejména jejich kombinací a pravidelnou aplikací je možné dosáhnout významného terapeutického efektu.

Mezi pasivní formy řadíme zejména techniku prožitkové relaxace, při níž klienti odpočívali ve vhodné poloze, která odpovídá jejich zdravotnímu stavu a pohybovým možnostem a prožívali

účinky hudby, kterou pro ně hraje sám muzikoterapeut na nástroje s přirozeným laděním - didgeridoo, koncovka, brumle, ústní harfa, tibetské mísy, rámový buben, dešťová hůl apod. Cílem této techniky je celkové zklidnění klientů, uvolnění svalového napětí a navození pozitivní atmosféry a emocí. Řada výzkumů zároveň potvrzuje, že již samotný poslech vhodné terapeutické hudby má zásadní vliv na fungování lidského mozku, kdy dochází ke komplexní aktivaci mozkových center, podpoře kognitivních funkcí i emocionální rovnováhy.

Hned po několika prvních muzikoterapeutických setkáních, při nichž obvykle dochází k seznámení klientů a muzikoterapeuta, "naposlouchání si" zvuku nástrojů a zvyknutí si na průběh muzikoterapeutické relaxace bylo patrné, že u klientů velice rychle po začátku relaxace dochází k celkovému zklidnění, které často vedlo ke spánku. Po relaxaci klienti odcházeli odpočatí a v dobrém emočním rozpoložení.

Postupem času vedle pasivní techniky muzikoterapeutické relaxace byly zařazeny také prvky aktivní muzikoterapie. Při aktivní muzikoterapii klienti pod vedením muzikoterapeuta zpívali a hráli na vhodné hudební nástroje, což má zásadní aktivizační efekt. Zapojení hlasu společně s rytmickým pohybem končetin podporuje schopnost koordinace, výrazně snižuje riziko poruch řeči a opět působí velice uvolňujícím a pozitivním způsobem v emoční oblasti.

Hudební vibrace je velice silný prostředek, který působí na všechny buňky našeho těla. Ovlivňuje náš metabolismus, imunitní systém, krevní oběh a ve své podstatě celkový fyzický stav. V období různých zdravotních potíží razantně snižuje projevy stresu a tím napomáhá ke zmírnění potíží i celkovému uzdravení.“

K jaké změně došlo v životě uživatelů služby dle individuálních plánů?

V průběhu projektu došlo k pilotnímu zavádění procesuálních změn v individuálním plánování. Nejdříve proběhly případové konzultace zaměřené na praktické zavádění individuálního plánování zaměřeného na člověka, které byly postupně doplněny také kurzy vzdělávací společnosti Quip.

Tabulka č. 2: Porovnání osobních cílů klientů v průběhu projektu

Klient	Osobní cíle při příchodu do komunitního bydlení nebo brzy po příchodu	Jak to dopadlo	Osobní cíle nyní (říjen 2020)	Co se s nimi děje
MK	Nácvik s elektrickými spotřebiči	Splněn	Najít a udržet si práci	Nyní přerušen (ve sklárnách přerušení části výroby) – jiná

				nabízená zaměstnání odmítl
	Samostatná příprava léků na jeden den	V KB rozšířen o přípravu na celý týden – splněn	Být v kontaktu s přáteli ze školy	Přestal mít o to zájem
	Samostatná orientace v novém prostředí	Splněn	Nacvičit cestu do Jihlavy	Probíhá
	Orientovat se ve svých financích a hospodařit s nimi	Trvá do teď		
LK	Nácvik s elektrickými spotřebiči	Splněn	Nácvik pohybu s bílou holí	Nácvik probíhal s Tyfloservisem, nyní občas opakuje s klíčovou pracovníci
	Samostatná příprava léků	Splněn	Najít a udržet si práci	Nyní přerušen (ve sklárnách přerušení části výroby)
	Samostatná orientace v novém prostředí – ve městě	Splněn	Naučit se vařit Svíčkovou	Probíhá
BL	Nácvik s elektrickými spotřebiči	Splněn	Uvařit jednoduché jídlo k večeři (pro sebe a přítelkyni)	Probíhá
	Samostatná příprava léků	Splněn (v cíli bylo, že si bude připravovat s dohledem asistentů, nyní již připravuje úplně sám)	Samostatně (s přítelkyní) nakupovat na svá jídla, hospodařit s penězi na jídlo (nácvik na přechod do bytu CHB)	Měli začít v půlce října – kvůli omezením nákupů odsunuto
	Udržování kontaktu s rodinou psaným slovem	Kontakt je nyní telefonický, psaní trénuje na seznamech na nákup	Osamostatnit se v zaměstnání a práci si udržet	Probíhá nácvik jednotlivých činností v práci
JM	Nácvik s elektrickými spotřebiči	Splněn	Mít přehled o svých financích a hospodařit s nimi	Probíhá
	Pořízení kočky a péče o ní	Splněn – o kočku již pečuje samostatně		
ŠN	Naučit se hospodařit s penězi	Probíhá – nyní již vlastní účet, samostatný výběr z bankomatu a uložení u sebe	Zvýšit si kvalifikaci pro vysněné zaměstnání	Probíhá – navštěvuje kurz Pomocné práce v kuchyni

	Najít si zaměstnání	Splněn (stálá podpora ze strany asistentů k udržení zaměstnání)	Samostatně (s přítelem) nakupovat na svá jídla, hospodařit s penězi na jídlo	Měli začít v půlce října – kvůli omezením nákupů odsunuto
MP	Umět se podepsat	Ukončen – nenaučil se to, nerozumí, proč podpis	Používání zubní protézy	Ukončen – zvládá.
	Poznat si svou lékovku	Ukončen. Lékovku pozná, nyní se zdokonaluje v dávkování.	Naučit se seřídít vodu ve sprše	Probíhá

Zdroj: Individuální plány jednotlivých klientů

EO 3) K jaké změně došlo v nastavení procesů ve službě směrem k většímu začleňování uživatelů do společnosti a jejich větší zapojování do rozhodování o sobě a o průběhu služby?

K jaké změně došlo v nastavení procesů ve službě dle evaluačních dotazníků „Záznam o změnách v životě uživatelů služby“?

K ověření procesu začleňování a dosahování cílů transformace byly využity evaluační dotazníky MPSV *Záznam o změnách v životě uživatele sociální služby*. V průběhu projektu proběhly rozhovory do dotazníku se všemi 6 uživateli celkem ve 3 sběrech a to v období:

- 1 sběr 7-9/2018
- 2 sběr 4-6/2019
- 3 sběr 6-7/2020

Evaluační dotazník je nástrojem pro zjišťování toho, co a jak se mění v některých oblastech života uživatele sociální služby v průběhu procesu transformace sociálních služeb od typu ústavního směrem ke komunitnímu, zda dochází k posílení jeho odpovědnosti a rozhodování, zda je mu umožněno žít běžným způsobem života. V průběhu projektu byla zvolena frekvence až 3 sběrů z toho důvodu, že tento nástroj vnímáme jako stěžejní pro získání zpětné vazby k identifikaci ústavních prvků v poskytované službě jako celku, i v životě jednotlivce a k následnému řízenému nastavení a ověřování systémových změn.

Dotazník zaznamenává opakovaně aktuální situaci konkrétního člověka-uživatele sociální služby, sleduje zejména možnosti a míru rozhodování v těch oblastech života, kde to ústavní, institucionalizované služby neumožňují či jen v nízké míře.

Jedná se o tyto oblasti:

1. Kde bydlím
2. Jak vypadá moje bydlení
3. Moje léčba
4. Moje životospráva
5. Jak trávím svůj volný čas
6. Kdy, kde a s kým budu o samotě
7. Kdy a kdo vstupuje do mého obydlí
8. Pomoc při péči o sebe
9. Používání mých peněz v Každodenním životě
10. Moje plány do budoucna a jejich naplňování
11. Moje právní vztahy
12. S jakými lidmi udržuji vztahy mimo pracovníky zařízení
13. Kde trávím svůj volný čas
14. Pracuji
15. Co se za posledních 6 měsíců nejvíce změnilo

Výstupy prvního sběru proběhlého 7-9/2018

První sběr evaluačních dotazníků proběhl v období půlroku po nastěhování uživatelů do malé domácnosti komunitního bydlení a jejich aklimatizaci. 4 uživatelé za sebou měli víceletý život v ústavu, 2 uživatelé přišli od svých rodin za účelem osamostatňování.

K okamžitému posunu dle individuality každého z uživatelů došlo v otázkách spojených s bydlením a to v oblastech:

- Kde bydlím
- Jak vypadá moje bydlení
- Kdy a kde budu o samotě
- Kdy a kdo vstupuje do mého obydlí

Tyto oblasti splňují principy normalizace po celou dobu projektu.

Vytipovanými oblastmi, na kterých bylo třeba intenzivně pracovat:

- Moje životospráva
- Moje léčba
- Používání mých peněz v každodenním životě
- Moje právní vztahy
- Pracuji
- Kde trávím svůj volný čas
- S jakými lidmi udržuji vztah mimo pracovníky služby.

Tyto oblasti fungují dle systémových nastavení služby, které splnily svoji úlohu při přechodu do nového bydlení. Jedná se především o společné stravování, hromadné návštěvy lékaře za účelem pravidelného sledování zdravotního stavu, uložení léků u personálu bez ohledu na dovednosti každého uživatele, výplata týdenního „kapesného“, skupinové trávení volného času, včetně skupinových procházek a seznamování s okolím, nízká míra příležitostí trávení volného času mimo sociální službu a s tím související absence prostoru pro navázání přirozených vztahů s lidmi v komunitě, zaměstnání na volném či uzavřeném trhu práce.

Důležité je využít dostatečného personálního obsazení domácnosti během projektu a zajistit v souladu s potřebami jednotlivých uživatelů, aby individuální podpora uživatele převažovala nad skupinovou podporou. S tím souvisí také vytvoření prostoru pro předávání odpovědnosti za svůj život a prostoru pro vlastní rozhodnutí, včetně zážitku a dopadů z nesprávných rozhodnutí (pokud nesprávné rozhodnutí bezprostředně neohrožuje život či zdraví člověka). Prostředkem pro nastavení adekvátního plánu individualizované podpory a jejího pravidelného vyhodnocování je změnit proces individuálního plánování s uživatelem, (z formálního plánování na plánování zaměřené na člověka).

Výstupy druhého sběru proběhlého 4-6/2019

Většina zaznamenaných změn v rámci druhého sběru je individualizovaná, tzn., že vychází z osobních preferencí klienta, případně jeho dovedností. Nejvíce pozitivních změn bylo zaznamenáno v oblastech:

Jak trávím svůj volný čas

Pomoc při péči o sebe

Pracuji

Moje léčba

Jedná se o posuny v orientaci v okolí, která umožňuje samostatné procházky, nákupy a nové možnosti pro trávení volného času... Dále jsou viditelné posuny v zapojování do péče o domácnost a sebeobslužných dovednostech (praní, úklidy, příprava stravy...). Někteří z klientů získali zaměstnání (2) nebo se připravují na jeho získání, případně začali využívat ambulantní služby jiného poskytovatele, což jim umožňuje prožívat přirozený rytmus dne a týdne. Další změny nastaly v nácviku přípravy a samostatném užívání léků. Jedna z klientek má svoje léky u sebe a jejich užívání je zcela v její kompetenci.

Systémová změna byla zaznamenána v oblasti *Používání mých peněz v každodenním životě*, kdy všichni klienti, ve spolupráci se svým klíčovým pracovníkem si vytvářejí tzv. finanční plán na následující měsíc. Tzn., že si plánují svoje potencionální výdaje.

Výstupy třetího sběru proběhlého 6-7/2020

3 sběr zaznamenává nejvíce zásadních změn **v osobních životech klientů:**

- výměna partnerů,
- stěhování v rámci domácnosti,
- plánování stěhování partnerského páru do jiného bydlení,
- zaměstnání na otevřeném trhu práce,

- využívání ambulantních služeb jiného poskytovatele – příležitosti pro nové vztahy,
- zlepšení zraku a tím orientace mimo domácnost a sebejistoty,

dále **změny v dovednostech** (u všech respondentů), které jsou znatelné v každém sběru, avšak ve třetím sběru na získané dovednosti upozorňují již sami klienti:

- posuny v přípravě a způsobu uložení a užívání léků,
- samostatný pohyb venku – více tráví volný čas mimo domov sami, dle vlastních preferencí,
- větší samostatnost při činnostech v domácnosti jako úklidy, praní, vaření....

Jakýkoliv posun v dovednostech zvyšuje zdravé sebevědomí, což bylo při rozhovorech s klienty znatelné.

změny v oblasti Moje plány do budoucna – (u 4 respondentů)

- úvaha o samostatném bydlení a životě mimo službu,
- úvaha o budoucím manželském/rodinném životě,
- zaměstnání na otevřeném trhu práce...

Zaznamenané změny jsou převážně individualizované, tzn., že vychází primárně z osobních preferencí klienta a jeho dovedností.

Respondentům byla při třetím sběru navíc položena otázka, co se jim na současném životě/bydlení nejvíce líbí. Klienti, kteří mají za sebou ústavní zkušenost, si nejvíce cení svobody. Shodně udávají, že v současnosti mají více volnosti a mohou dělat, co chtějí, tedy plánovat si a prožívat dny dle svých preferencí.

Pro další období bylo doporučeno pracovat na těchto oblastech:

- Individualizovat oblast **stravování** - vystoupit pouze z nabídky společného vaření, nabídnout jiné varianty, možnost jíst kdy chci, co chci a také mimo bydlení,
- úzce spojeno i s možnými posuny v **hospodaření s penězi** (zatím nízko hodnocená oblast, přestože posuny oproti ústavu jsou znatelné). Doporučeno předat více kompetencí při hospodaření do rukou klientů, reflektovat jejich přání i právo zažít důsledky nesprávného rozhodnutí,
- oblast **právní vztahy** – přehodnocení způsobilosti v oblasti výše financí (větší participace na hospodaření a odpovědnost napomáhá k argumentaci u soudu), rozhodování o zdraví ale i uzavření manželství či možnost jít k volbám,
- podpořit **v trávení času mimo domácnost**, ne ve skupině, ale co nejindividuálněji (např.: individualizovaná zájmová činnost, stravování mimo domácnost může vést k budování vztahů mimo službu + možno podpořit ve využití i jiné sociální služby). Systematicky snižovat závislost na společných aktivitách s asistenty.

K jaké změně došlo v poskytování služby po absolvování kurzů pracovníky služby?

V průběhu projektu prošli zaměstnanci vzděláváním, zpravidla v otevřených kurzech. Školili se celkem v 8+2 tématech (pozn.: 2 témata byla navíc přidána v posledním měsíci projektu. Zpětná vazba k nim není součástí této zprávy). Účastníkům byly položeny dvě otázky ke zjištění spokojenosti s vybranými kurzy a využitelnosti získaných znalostí v praxi.

Tabulka č. 3: Zhodnocení přínosu kurzů účastníky

Název kurzu	Co se mi na kurzu líbilo, co mě oslovilo?	Co jsme zavedli do praxe?
Plánování zaměřené na člověka	-nové pojetí individuálního plánování, -atraktivita samotného procesu vzniku plánu, -učení se na realizaci vlastního individuálního profilu	-změna v zavedeném systému individuálního plánování, probíhá vždy v týmu s účastí klienta, jako výstup vzniká individuální profil interaktivním způsobem. -důležitá je pozornost vůči detailům, které při plánování zaznívají. Pro klienta mohou mít zásadní význam. -zaměřit se na vznik a udržování přirozených kontaktů klientů i mimo domácnost.
Plánování zaměřené na člověka – přístup k riziku	-logicky navazuje na předchozí téma, -uvědomění si všudypřítomnosti rizika a proto je důležité zvažovat přiměřenost x nepřiměřenost -vyjasnění si skutečné odpovědnosti asistenta, zbavení se přehnaných obav z plné odpovědnosti za klienty	-porozumění důležitosti rizikových plánů a jejich vypracování -porozumění důležitosti uváděných informací, obsah, detail -vnímavost vůči novému riziku
Jak ustát manipulativní jednání	-rozlišování manipulace a motivace, tenká hranice	-téma na supervize, citlivost vůči vlastnímu přístupu
Právní odpovědnost při poskytování sociálních služeb	-obtížná právnická terminologie -potvrzení důležitosti zápisů o průběhu služby (podstatné informace)	-úprava zápisů, důraz na přehlednost a rozlišení podstatných informací

Práce s motivací klienta a hranice služby	-jsem odpovědný za proces, ne výsledek -nemotivovaný klient neexistuje	-přesvědčování/motivace klienta má své limity - pracovat s tím co chce klient, ne co chce asistent nebo služba
Zvyšování psychické odolnosti pracovníků v sociálních službách	-lidský přístup lektorky -různé metody přístupu k problému -důležité je být spokojený sám se sebou, abych mohl být prospěšný jiným	-jak nakládat/zpracovávat negativní zážitky -pozor na zrcadlení chování pracovníka klientem
Respektující přístup k sexualitě lidí s mentálním postižením	-vysvětlení respektujícího přístupu -rozlišení porušování právních a sociálních norem -každý člověk, i s mentálním postižením, prožívá vlastní sexualitu	-respekt vůči potřebám klientů ve vztahové i sexuální oblasti - nutno ukotvit systémově do praxe organizace práci se sexualitou klientů (protokol sexuality, pověření vytipovaných konzultantů, pracovní postupy...)
Využití tance při aktivizaci uživatelů	-odlehčující, relaxační téma, velice zábavné a sebepečující	- využitelnost spíše ve službě denní stacionář

Zdroj: Hodnocení kurzů a projektu zaměstnanci - asistenty služby

Kurzů se postupně účastnili všichni asistenti a vedoucí komunitního bydlení.

V závěru projektu se absolventi kurzů vyjadřovali k tomu, co jim pro práci kurzy přinesly, co aplikovali, využili v praxi, případně kde jsou podkladem pro systémové nastavení změn.

K jaké změně došlo v nastavení procesů ve službě využitím dalších aktivit projektu - supervizí, konzultací a nákupu vybavení?

Skupinové supervize a konzultace pomohly pracovníkům při vzájemné komunikaci, společném řešení problémů v nastavení služby, s chodem domácností nebo ohledně poskytování služeb klientele domácnosti. Získali podporu pro sjednocování postupů práce. Proběhla reflexe práce, vztahů a hledání nových řešení aktuálních situací. Byly řešeny oblasti:

- Změny ve finančním plánování s klienty, přenesení větší odpovědnosti za vlastní finance na klienty
- Změny v péči o zdraví – příprava a užití léků - větší individualizace. Někteří klienti (podle schopností) si připravují léky sami.
- Nastavení hranic ve vztahu s opatrovníky - rodinnými příslušníky.

- Zapojení klientů do dobrovolnictví.
- Zpracování období koronavirové pandemie a s ní spojených omezení a dopadů na život v komunitním bydlení.
- Profesní hranice a osobní psychohygiena nutná pro kvalitní výkon pomáhajícího povolání.

V rámci skupinových supervizí se velmi osvědčily případové supervize.

Nákup vybavení pro aktivizaci

Postupně docházelo ke zvýšení kompetencí uživatelů nově vzniklé služby komunitního typu také zajištěním aktivizačních činností s pomocí nezbytného vybavení pro ně.

Pro zvýšení a udržení fyzické kondice, zvýšení samostatnosti a zlepšení motoriky byl zakoupen a využíván **rotoped**. Zároveň pro nácvik samostatného pohybu po obci byly pořízeny **2 tříkolky** pro lidi se specifickými potřebami, pro doprovázejícího aktivizačního pracovníka **kolo**. Pro zvýšení a udržení fyzické kondice byly z projektu pořízeny také **2 gymnastické míče**.

Klienti se učí komunikovat a zajišťovat si potřebné služby využitím **mobilních telefonů**, které byly zakoupeny díky projektu.

Dále byla pořízena **stolní počítačová sestava s příslušenstvím**. PC klienti využívali k získání informací o spojích, o akcích pořádaných v blízkosti. Dále například k nákupům, k informování veřejnosti o životě v domácnosti, ke zpracování životopisu, k získání pracovních nabídek, k informacím o možném vzdělávání a kurzech, ke zpracování fotografií a receptů.

Mobilní záhony byly využity během zahradní sezóny ke zvýšení motorických dovedností klientů a zvýšení ohleduplnosti k životnímu prostředí.

Během posledního monitorovacího období byly využity zbývající finanční prostředky na dovybavení kuchyně - jedná se o **sušičku potravin, domácí pekárnu, sadu nožů**, dále pomůcky pro úklid domu a práci na zahradě (**vysavač, vysavač na okna, parní čistič, úklidový set, žehlicí prkno, hrábě, kompostéry**) a pomůcky pro snadnější nakupování či odpočinek na zahradě (**nákupní tašky na kolečkách, zdravotní chodítko, zahradní dvojkřeslo, solární sprcha**). Veškeré pomůcky slouží k aktivizační činnosti v kuchyni, domě či na zahradě a k snadnějšímu a samostatnějšímu zvládnutí úklidu, vaření nebo nakupování.

4. POPIS NASTAVENÍ PROCESŮ VE SLUŽBĚ SMĚREM K VĚTŠÍMU ZAČLEŇOVÁNÍ UŽIVATELŮ DO SPOLEČNOSTI A POPIS PROCESŮ PRO VĚTŠÍ ZAPOJOVÁNÍ UŽIVATELŮ SLUŽBY DO ROZHODOVÁNÍ O SOBĚ A O PRŮBĚHU SLUŽBY

Navýšením počtu personálu (asistenti přímé péče a sociální pracovníce) bylo možné zajistit individuální podporu jednotlivých klientů v oblasti poskytování péče a podpory.

Klienti se naučili orientaci a pohybu ve městě, obsluhu mobilního telefonu, nakupování běžných věcí denní spotřeby i dárků, péči o domácnost, vaření, péči o zahradu (mj. využití mobilních záhonů). Trénovali cestování veřejnou dopravou (pohyb vlakem, autobusem). Účastnili se rehabilitačního cvičení pro dospělé v komunitě.

Někteří z klientů našli pracovní uplatnění na otevřeném trhu práce (jedna klientka má pracovní smlouvu na částečný úvazek jako uklízečka v ZŠ a potřebovala podporu pro udržení zaměstnání. Dále si stejná klientka dělá rekvalifikační kurz na pomocné práce v kuchyni). Další klient začal pracovat jako uklízeč v pekárně. Dva další klienti byli zaměstnáni na DPP ve sklárnách Crystalite Bohemia. Pracovníci podporují i ostatní klienty v tom, aby našli své uplatnění v komunitě, uměli si pozvat a pohostit návštěvu, učili se pečovat o domácí zvíře (morče, kočka).

Sociální pracovníce průběžně pracovala s monitoringem uživatelů služby, vyhodnocovala úspěšnost přechodu jednotlivých uživatelů do nové služby a upravovala individuální plány klientů na základě vyhodnocení úspěšnosti přechodu jednotlivých uživatelů do nové služby každého půl roku. Využívala k tomu také diagnostiky a případových konzultací.

Sociální pracovníce dále zajišťovala PR aktivity, jejichž hlavním cílem bylo dosažení změny ve vnímání lidí s postižením a přístupu k transformačním snahám u laické veřejnosti. Během projektu vznikla řada článků do regionálních zpravodajů, do Cesty Vysočiny a na web Vysočina news, pravidelné příspěvky na facebook organizace.

Odkazy na některé z nich:

https://www.idnes.cz/jihlava/zpravy/postizeni-komunitni-dum-svetla-nad-sazavou-kucharka-vareni-pribeh-vysocina.A200429_545382_jihlava-zpravy_mv

https://havlickobrodsky.denik.cz/zpravy_region/jako-zdravi-lide-klienti-domova-haj-dostali-jedinecnou-sanci-chodit-do-prace-20200313.html?fbclid=IwAR2_iDbR0J_CO7bRmQG5ZL8aYInVK36Mzty8jZPFFFypdo7o4EfP-KpcOFc

https://havlickobrodsky.denik.cz/zpravy_region/diky-komunitnimu-bydleni-ma-jana-vysnenou-kocku-do-roka-vzniknou-dalsi-20200226.html

<https://havlickobrodsky.denik.cz/ctenar-reporter/ctenar-reporter-konec-predsudku-i-lide-s-mentalnim-postizenim-maji->

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

20200504.html?fbclid=IwAR3V3w4PGEBTcAzmKtiKicncFLbgejuaSknQ3VSCTQ_5REu9_RQXD9tv87s

https://vysocina-news.cz/obyvatele-domova-haj-si-uzili-carodejnice-i-prvni-maj/?fbclid=IwAR1ztzNGPo2158W06KstR-4xxDZ1DxD y8R16pW2SFdB1xbzW_ApMIKdQc

Další materiály, používané k propagaci transformace u široké veřejnosti, jsou přílohou této zprávy.

5. ZHODNOCENÍ ODSTRAŇOVÁNÍ ÚSTAVNÍHO CHARAKTERU SLUŽBY

Jedním z hlavních úkolů projektu byla reflexe možných ústavních prvků v praxi nové komunitní služby. K tomu primárně sloužil sběr informací evaluačního dotazníku *Záznam o změnách v životě uživatele sociální služby*, prováděným externím konzultantem projektu. Dalším důležitým aspektem byl důraz na metodické vedení individuálního plánování s klienty ze strany sociální pracovníce a současně její pravidelná reflexe naplňování principů normality v běžné každodenní praxi služby.

Již v průběhu projektu se podařilo změnit procesy, které po odchodu z ústavní služby nesly prvky institucionality (změny popsány v kap. EO 3)).

Nastavená praxe v identifikaci a odstraňování případných ústavních prvků bude nadále zajišťována i po ukončení projektu těmito opatřeními:

1. Pravidelný sběr evaluačních dotazníků *Záznam o změnách v životě uživatele sociální služby* ve frekvenci minimálně 1x ročně. Tento bude zajišťovat člen top managementu - vedoucí úseku pobytových služeb (dodržen profesní odstup a zároveň dostatečné kompetence k zavedení případných systémových změn a nastavování principů normality napříč jednotlivými službami).
2. Metodické vedení individuálního plánování sociálním pracovníkem domácnosti včetně pravidelného reflektování každodenní praxe s principy normality.
3. Pravidelné kontroly vedoucího pobytových služeb, v souladu s kontrolním systémem organizace, zaměřené na zavádění a dodržování navrhovaných výstupů evaluace a maximální individualizaci přístupu, podpory a péče o klienta.
4. Opakované externí audity zaměřené na identifikaci možných ústavních prvků.

Pobytová služba přináší zvýšené riziko vzniku a udržování institucionálních prvků, vzhledem k objemu času, který zde klienti tráví. Prevencí je nejen pravidelná sebereflexe vzniku nebo přetrvávání těchto prvků samotným poskytovatelem, ale také identifikace slabých míst ze strany externích odborníků. Důležitou částí sociální práce v pobytových službách má být záměr rozdělení zájmu/péče/podpory o klienta na více subjektů (participace opatrovníka, přátel a rodiny klienta, dobrovolníků...). Zapojení více subjektů snižuje u klienta mj. riziko závislosti na sociální službě a podporuje ho v prožívání přirozených vazeb ve společnosti.

6. ZÁVĚR

Realizace projektových aktivit měla zásadní vliv na nastavení poskytování služeb v rozbíhající se komunitní domácnosti lidem s mentálním postižením, z nichž většina prožila podstatnou část svého života v ústavním zařízení, a to i přesto, že do některých činností realizace projektu zasáhla karanténní opatření v souvislosti s pandemií Covid-19. Klienti byli zapojováni do chodu domácnosti (úklid, nákupy, péče o zahradu). Během nácviku různých činností si upevňovali návyky v oblasti samostatnosti a soběstačnosti (oblékání, stravování, hygiena, hospodaření s financemi, péče o zdraví). Pracovníci prostřednictvím jednotlivých aktivit (konzultace, supervize, vzdělávání, medailonky) měli možnost seznámit se podrobně se situací jednotlivých klientů a učili se tak reagovat na jejich potřeby, proto bylo možné nastavit poskytování služby klientům na míru a zlepšit i způsob individuálního plánování služby pro klienta i prostřednictvím společného řešení při supervizích. Důležitou částí bylo zapojení klientů do využívání nabídky služeb města a okolních lokalit dle jejich priorit. Každý z nich se tak účastní a využívá společenského života obce – tradice, kulturní či sportovní aktivity. Procházky do města a v okolí domu se staly téměř denní aktivitou. Z nabídky služeb využívají klienti místní restaurace, obchody, lékaře, poštu či veřejnou dopravu. Klienti se zpočátku všech výše zmíněných aktivit účastnili za podstatné pomoci či v doprovodu pracovníků. Postupně však většina z nich zvládá aktivity samostatně či jen s nízkou podporou personálu.

7. PŘÍLOHY

Videonahrávky:

- Medailonek Bohumil Lesák
- Medailonek Jana Milichovská
- Medailonek Lenka Králová
- Medailonek Šárka Novotková
- Medailonek Miroslav Kain

Leták – Domov Háj – nové sociální služby

8. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Zdroje dat, se kterými zhotovitel pracoval v rámci hodnocení evaluace projektu:

Dokumentace k projektu

- Zprávy o realizaci projektu, Žádost o podporu

Výstupy z šetření

- Záznamy o plnění individuálních cílů
- Záznamy o změnách v životě uživatelů služby vyplněné s klienty ve třech sběrech během projektu
- Zhodnocení přínosu projektu pracovníky přímé péče
- Zprávy ze supervizí
- Zhodnocení projektu sociální pracovníci.

9. SEZNAM POUŽITÝCH TABULEK

Tabulka č. 1: Popis zhodnoceného procesu

Tabulka č. 2: Porovnání osobních cílů klientů v průběhu projektu

Tabulka č. 3: Zhodnocení přínosu kurzů účastníky